

Guillem Clua

per Marie Henry

Defineix-te amb deu paraules.

Gai, cafè, MacBook, ciutat!, raó, innocència, hipocondríac, nit, aeroport, solitud.

Deu paraules per parlar del teu treball com a dramaturg.

Kushner, televisió, dolor, estructura!, Amèrica, realitat, música, orgasme, decepció, esperança.

Deu paraules sobre l'obra Doris Day.

Comèdia, política, identitat, feixisme, llenguatge, nacionalisme, estupidesa, sadisme, Broadway, por.

Hauries escrit la mateixa història si el taller L'altra cultura s'hagués fet en un altre país que no fos el teu?

Sí. Quan vaig escriure *Doris Day*, tenia al cap que el llegirien dramaturgs estrangers, és a dir, que el meu públic no era només el català. El text parla de la relació entre la cultura catalana i l'espanyola, sí. Però, en un sentit més ampli, parla de tota cultura que en domini una altra. L'obra se situa en un utòpic estat totalitari català, on es desteren i es castiguen severament totes les formes de cultura foranes, especialment les que han tingut (o tenen actualment) un paper dominant (i a vegades opressiu) en la nostra realitat. Evidentment, avui en dia, la idea és absurda. És això el que la converteix en una obra còmica, però estic segur que la idea d'un règim totalitari capaç de fer el que fan els personatges de *Doris Day* pot haver semblat ridícula en algun moment de la història; fins al moment en què van existir realment. No dic pas que

Catalunya es converteixi en una horrible dictadura en el futur. Però totes les cultures, absolutament totes, en unes circumstàncies favorables, es poden convertir en l'excusa perfecta per als actes més execrables. Això és el que està passant a Guantánamo, per exemple. Per tal de protegir la cultura occidental, de la qual formem part, els drets humans s'esvaeixen. És això el que fa que *Doris Day* sigui universal i adequada per a qualsevol altre taller.

Així doncs, en aquest cas, hauries escrit exactament la mateixa obra?

Sí. Amb notes a peu de pàgina. Hi ha algunes bromes que estan relacionades amb l'essència de la cultura catalana que només les poden entendre els catalans. Les referències a Mercè Rodoreda, Francesc Macià o Àngel Guimerà es perden amb la traducció, però no les canviaria. Intentaria explicar-les. Les vaig utilitzar expressament. Com que el tema era «l'altra cultura», a *Doris Day* volia ser terriblement específic amb la meua, cosa que no faig mai en les meves obres llargues, on l'origen dels personatges

i de les situacions sol ser vague, desconegut o americà. D'altra banda, volia utilitzar referències de la cultura popular, com ara *Star Wars*, *Pillow Talk* o *Qué será, será*, que tothom coneix, i convertir-les en estranyes i perilloses.

Creus que t'hauria estat possible parlar d'aquests temes (les dues cultures i la seva relació conflictiva) a Espanya sense utilitzar metàfores?

Sí, però hauria estat tremendament avorrit. Si vols entendre una situació complexa, te l'has de mirar amb distància, però és impossible fer-ho si ets a *dins*. Per això vaig mirar de sortir-ne, capgirant la realitat. Si hagués intentat aproximar-me al tema de manera realista, hauria acabat escrivint un pamflet brechtia. Quina és la millor manera de mostrar la ridiculesa i la gratuïtat d'una cultura totalitària dominant? Aproximar-s'hi de la manera més innocent possible. Hi ha moltes altres metàfores a l'obra, i la més evident la trobem al controvertit final (l'escena del somni), que subratlla el fet que tota cultura pot ser abusiva i que tothom es pot convertir

en el nostre enemic (o en el nostre amant).

A quin tipus de públic s'adreça?

Se suposa que *Doris Day* no té una finalitat comercial, per tant, l'obra va dirigida al públic que la va veure a Argelaguer. Va ser un encàrrec per abordar un tema determinat i aquesta va ser la meua major motivació.

Què voldries que et preguntés? Pensa en la teua pregunta preferida i contesta-la.

Quina relació hi ha entre *Doris Day* i les teves altres obres?

És un obra política i també és una comèdia, que és el que m'interessa actualment. Quan vaig començar a escriure, feia tragèdies dramàtiques i profundes per parlar sobre el món. *La pell en flames* n'és el millor exemple; una reflexió mordaç sobre la guerra i la cara fosca del perdó, que té llarga vida als Estats Units. Era una obra despietada sense lloc per a la comèdia i que deixava el públic destrossat, ofès o ambdues coses. Més endavant,

em vaig adonar que la comèdia era necessària (i a vegades, l'única manera) per abordar els assumptes importants com ara la guerra, la religió, la política i els temes socials. A poc a poc m'he anat adonant que, si vols parlar seriosament de coses serioses, pots acabar essent ridícul, i no pas a l'inrevés. La majoria de vegades, el riure és la clau per arribar al públic. I una vegada la clau és al forat, pot obrir tot el que es vulgui. Sí, sóc frívol. I què.